

Дегтярьов В.В.

вчитель інформатики

Каховська загальноосвітня школа I-III ступенів №3

Каховської міської ради Херсонської області

РОЗРОБКА ДОВІДКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА ШКОЛИ

***Анотація.** У статті повідомляється про розробку довідково-інформаційної системи класного керівника школи, описуються її функціональні можливості. Наголошується на тому, що використання інформаційних технологій в школі під час навчання та виховання дозволяє отримати численні переваги. Розроблена довідково-інформаційна система призначена для збереження та обробки інформації про учнів школи, їх соціального оточення, батьківський комітет, формування на основі оброблених даних відповідних звітів.*

***Ключові слова:** класний керівник, інформаційна система, середня школа, інформатизація освіти.*

***Dehtiarov V. Development of reference and information system of the class head of the school.** The article reports on the development of reference and information system of the school's class teacher, describes its functionality. It is noted that the use of information technology in school during training and education allows you to get numerous benefits. The developed reference and information system is intended for storage and processing of information about pupils of school, their social environment, parent's committee, formation on the basis of the processed data of the corresponding reports.*

***Key words:** Class teacher, information system, secondary school, informatization of education.*

Актуальність дослідження. Сьогодні важко уявити суспільне життя без використання комп'ютерних технологій. Особливо це стосується навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи. Використання інформаційних технологій під час навчання та виховання дозволяє отримати численні переваги. Насамперед це стосується

підвищення навчальної мотивації здобувачів освіти, інтенсифікація засвоєння знань, збереження та подальша обробка навчальної інформації тощо.

Важливою та необхідною людиною у школі є класний керівник, який бере безпосередню участь у соціалізації молоді та реалізації індивідуального підходу до учнів. Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють урізноманітнити форми роботи зі здобувачами освіти, зробити їх більш творчими, покращити процес спілкування з учнями та їх батьками. Одним з напрямків цифровізації діяльності класного керівника є використання різноманітних програмних засобів, зокрема інформаційної системи для збереження та обробки даних про здобувачів освіти, їх батьків, іншу службову інформацію.

Метою статті є повідомлення про розробку довідково-інформаційної системи класного керівника школи, опис її функціональних можливостей.

Виклад основного матеріалу. До завдань класного керівника можна віднести формування системи виховних заходів, піклування про безпеку життєдіяльності учнів класу, тісну співпрацю з батьками, заповнення портфоліо класного керівника [2, с. 223] тощо. Головна функція класного керівника полягає у координації всіх впливів на здобувачів освіти класу, організації та стимулювання їхньої освітньої діяльності [4, с. 95] тощо. Різноманітна та багатогранна діяльність класного керівника вимагає від нього належної психолого-педагогічної підготовки та високого рівня загальної культури. Передусім, класний керівник повинен бути обізнаний у подіях, що відбуваються в Україні та за її межами, мати тверді переконання та уявлення, що засвідчують його відданість педагогічній справі. Потрібну та корисну інформацію він має своєчасно передавати здобувачам освіти, тим самим формуючи у них певне ставлення до дійсності та соціуму взагалі.

Актуальність та значущість переходу роботи класного керівника на новий етап зумовлена сучасними вимогами до якості освіти, впровадження особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів до навчання та виховання у школі, загальною інформатизацією освіти [7, с. 181]. При складанні системи виховних заходів, класний керівник повинен враховувати актуальні питання у галузі виховання та навчання, план шкільної роботи; конкретність, цілеспрямованість, розумову

насиченість та інтереси здобувачів освіти; поєднувати словесні, наочні та практичні форми і методи виховання та навчання; забезпечувати відповідність форм і методів виховання згідно вікових особливостей учнів та рівню їх вихованості тощо.

Важливою складовою роботи класного керівника є конструктивна взаємодія з батьками учнів [1, с. 67], у тому числі в умовах дистанційної освіти [6, с. 188]. Особливо це важливо в сучасних умовах, коли дистанційне та очне навчання може поєднуватися в одному закладі освіти в залежності від санітарних умов, ситуації в країні тощо. Водночас змішана форма навчання дозволить застосувати всі можливості очного навчання, у тому числі спілкування зі здобувачами освіти, та дистанційної форми з використанням потужних можливостей цифрових технологій [11, с. 295].

Взагалі, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в діяльність класного керівника дозволяє отримати наступні переваги:

- економічність (зменшення тимчасових і матеріальних ресурсів);
- компактність (можливість накопичувати інформацію на електронних носіях);
- наочність (полягає в особливостях структурного оформлення, що дозволяє розширювати та заглиблювати уявлення про виховний матеріал);
- можливість проведення моніторингу (ведення електронного журналу, формування звітності [5, с. 9] тощо);
- можливість творчого розвитку особистості здобувачів освіти, їх ініціативи та самореалізації через індивідуальну виховну роботу.

Впровадження комп'ютерних технологій в позаурочну діяльність дозволяє підвищити інтерес багатьох підлітків, і саме цей ресурс необхідно використовувати для активізації виховної роботи в нових умовах. Слід зазначити, що поєднання комп'ютерно-орієнтованих технологій із традиційними формами навчання є складною педагогічною проблемою, що потребує вирішення комплексу психолого-педагогічних, організаційних, навчально-методичних інших проблем [3, с. 164].

На нашу думку, актуальною стала потреба у розробці довідково-інформаційної системи класного керівника школи, що повинна вирішувати наступні основні задачі:

1. Класний керівник повинен знати про найближчих людей в оточенні здобувача освіти та мати їх контактні дані, на всяк випадок. Знання особливостей дітей, їхніх потреб, нахилів, інтересів, мотивів поведінки, рівня вихованості та інших якостей дає змогу скласти дієвий та цілеспрямований план виховної роботи, організувати результативний виховний вплив на учнівський клас та на кожного учня зокрема. Тому довідково-інформаційна система повинна забезпечувати збереження та обробку інформації про особистісні дані учнів, соціальне середовище учнів, їх соціальній стан, членів батьківського комітету.

2. На всі дані, що зберігаються у довідково-інформаційній системі, повинні формуватися відповідні звіти, щоб звільнити класного керівника від ручного переписування інформації. Для отримання звіту, структура якого не була визначена заздалегідь, необхідно створити конструктор звітів. Отримані таким чином дані слід передати у Microsoft Excel для подальшого редагування та звітування перед керівництвом (якщо у цьому виникне необхідність).

3. Усі дані роботи класного керівника повинні зберігатися у структурованому вигляді під управлінням реляційної СУБД Access.

На основі сформованого технічного завдання була розроблена довідково-інформаційна система класного керівника школи (Рис. 1).

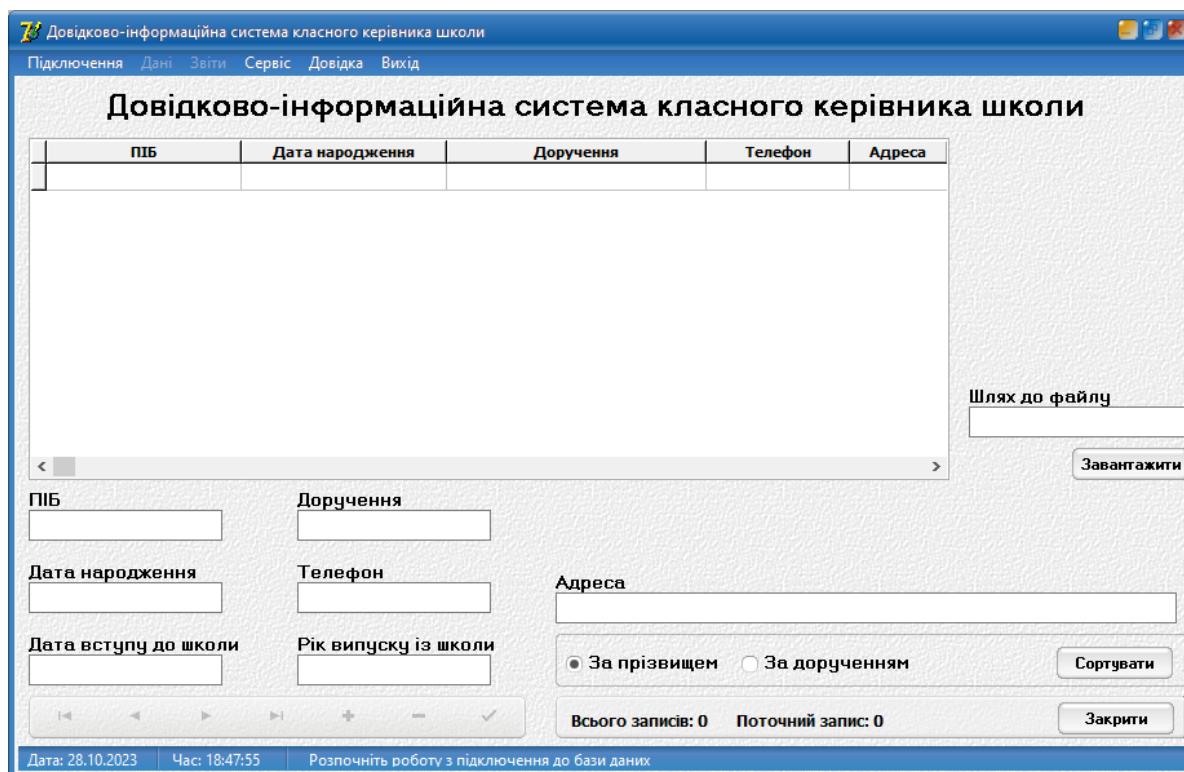

Рис. 1. Головне вікно довідково-інформаційної системи

Інтерфейс головного вікна має аналогічний інтерфейс з іншими вікнами та складається з чотирьох блоків: верхнє меню довідково-інформаційної системи, таблиця із даними, поля введення та редагування інформації, панель навігації та керуючі кнопки. Знизу представлений статусний рядок, який відображає додаткову інформацію. Після підключення до бази даних користувач отримує доступ до функціональних можливостей програмного засобу через використання верхнього меню (пункт «Дані»), а саме:

- пункт меню «Батьківський комітет» дозволяє перейти до вікна, у якому можна редагувати та заносити нові дані про членів батьківського комітету;
- пункт меню «Соціальний стан» дозволяє перейти до вікна, у якому можна редагувати та заносити нові дані про соціальне положення здобувачів вищої освіти у суспільстві;
- пункт меню «Соціальне оточення» дозволяє перейти до вікна, у якому можна редагувати та заносити нові дані про близьких родичів та друзів;
- пункт меню «Гуртки» дозволяє перейти до вікна, у якому можна редагувати та заносити нові дані про гуртки, які відвідують вихованці.

Для переходу до Конструктора формування звітів слід скористатися командою «Сервіс» – «Формування даних у Excel» (Рис. 2).

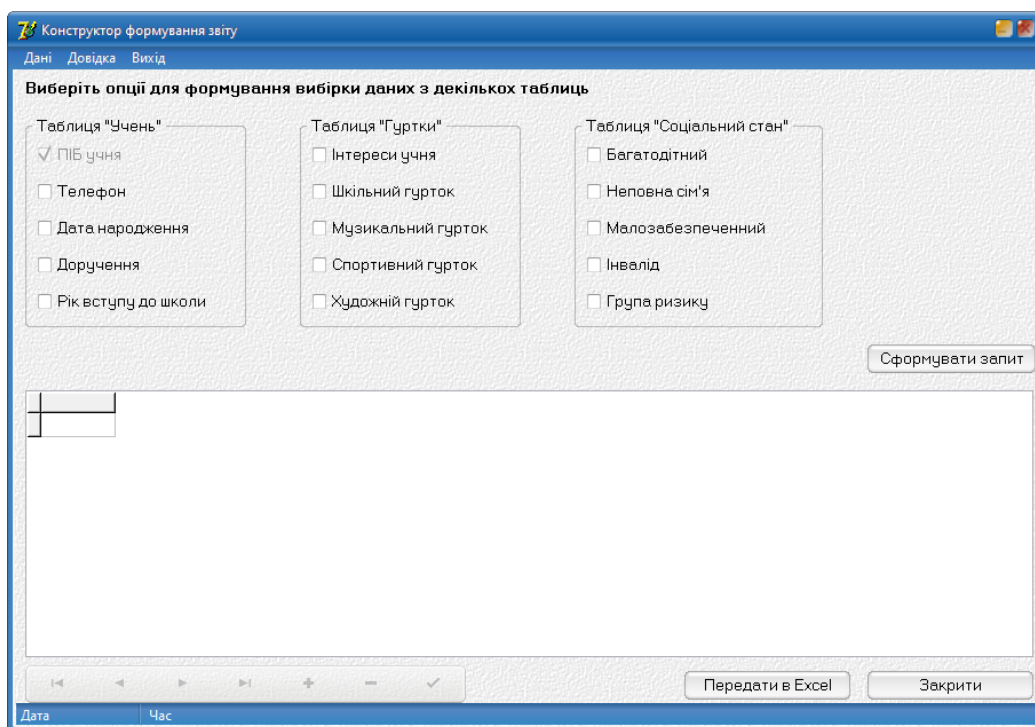

Рис. 2. Вікно конструктора формування звіту

Конструктор призначений для динамічного формування потрібних даних на основі представлених таблиць та їх передачу у Excel для подальшої обробки. Процес отримання даних складається з таких етапів: 1) Вибір необхідних полів у представлених таблицях. 2) Натиснення кнопки «Сформувати запит». 3) Активізація кнопки «Передати в Excel».

Для розробки інформаційної системи було використано реляційну базу даних Access, середовище візуальної розробки додатків Delphi. На програмному рівні для доступу до даних використовувати технологію ADO. Для формування звітів використовувати мову SQL.

Слід зазначити, що розробка програмних продуктів, призначених для виховання та соціалізації здобувачів освіти, відбувається не тільки для загальноосвітньої середньої школи, а й для вищої освіти також. Причому часто вони зорієнтовані на віддалену роботу через мобільні технології, мережу Internet тощо. Наприклад, у роботі [8] повідомляється про розробку мобільного додатку для куратора академічної групи; робота [10] присвячена опису можливостей електронного журналу куратора академічної групи; у роботі [9] описуються різні Internet-сервіси та онлайн ресурси для активізації пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Висновки. Впровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес зумовлено глибинними процесами інформатизації суспільства. Не залишається без уваги і діяльність класного керівника школи, який є необхідною ланкою у системі соціалізації підростаючого покоління. Розроблена довідково-інформаційна система призначена для зберігання інформації про особистісні дані здобувачів освіти, соціальне середовище учнів, їх соціальній стан, про членів батьківського комітету. Вона повинна створювати відповідні звіти, а також мати можливість формувати звіт на основі запитів користувача (класного керівника) у вигляді Конструктора. Сформовані дані потрібно експортувати у таблиці Excel для подальшої обробки.

Література

1. Єрмак Ю. І. Організація педагогічної взаємодії класного керівника з батьками учнів-підлітків. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2018. Т. 1. №. LXXXIV. С. 67–71.

2. Загребельна О. З досвіду організації роботи класного керівника сучасної школи. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. Слов'янськ: СДПУ, 2011. Вип. LV. Ч. III. С. 221–226.
3. Мартинюк М., Стеценко Н. Проблеми підготовки майбутніх учителів в умовах інформаційного суспільства. *Зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Умань : ПП Жовтневий, 2011. С. 163–169.
4. Нетребя М. М., Ровенська Ю. В. Організаційно-методичні засади діяльності класного керівника у закладі загальної середньої освіти в умовах нової української школи. *Освітній менеджмент: теорія і практика: зб. наук. праць*. 2020. Вип. 8. С. 93–101.
5. Олефіренко І. В., Ольховський Є. О. Використання пакета Microsoft Office у роботі класного керівника. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2012. № 8. С. 8–11.
6. Твердохліб Т. С., Мажуга А. В. Педагогіка партнерства в умовах дистанційного навчання: особливості роботи класного керівника за батьками. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матер. VI міжнар. наук.-практ. конф. 2022. С. 186–189.
7. Шаров С. В. Інформатизація освіти як вектор розвитку сучасного суспільства. *Українські студії в європейському контексті*. 2021. № 4. С. 181–188.
8. Шаров С. В. Мобільний додаток куратора академічної групи як засіб розвитку соціальної компетентності студентів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр.* Запоріжжя : КПУ, 2018. Вип. 61. Т. 2. С. 211–215.
9. Четверикова Т. Г., Клехо О. В. Активізація пізнавальної діяльності студентів засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Нова педагогічна думка*. Рівне: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2019. № 1(97). С. 55–59.
10. Chyrkova O. H. Розробка електронного журналу куратора академічної групи студентів з використанням мови програмування C. *Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology*. 2015. Т. 2. № 2. С. 101–110.
11. Sharov S., Gladkykh H., Sharova T. Blended learning: modern educational trend in Ukraine. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 1(105). С. 295–305.